

Kievitsbloem

De Kievitsbloem dankt zijn naam aan de Kievit. De bloem bloeit precies op het moment dat de kievit terugkeert in Nederland en beiden delen hun leefgebied: vochtige en licht bemeste weilanden die bij voorkeur 's winters onder water staan. Kenmerkend voor de Kievitsbloem zijn de bengelende witte of purperkleurige bloemen met daarop vlekjes die een ruitjespatroon vormen. In Salland werd de Kievitsbloem in de volksmond Wilde tulp genoemd, vanwege de gelijkenis met een tulp.

De Kievitsbloem heeft zijn natuurlijke leefgebied vooral in Midden-Europa. Voorheen dacht men dat de bloem van nature niet in Nederland voorkomt maar vanuit het buitenland hier naar toe is gebracht. Maar het idee is nu meer dat er vroeger waarschijnlijk al natuurlijke groeiplaatsen in Nederland waren die toen gewoonweg niet zijn onderzocht. Hoe dan ook, de Kievitsbloem is vanaf de 19^e eeuw ook aangeplant bij landhuizen, hoeven en buitenplaatsen.

De Overijsselse Vecht, het Zwarte water en enkele uiterwaarden van de IJssel zijn drie plekken waar de zeldzame Kievitsbloem in het wild nog voorkomt. In Zwolle heeft de bloem de volksnaam Zwarte Tulp vanwege de (vroeger) vele groeiplekken rondom de stad. Voor de verspreiding is de Kievitsbloem volledig afhankelijk van water. Om de relatief zware zaden te verspreiden, moet het groeigebied daarom geregeld overstromen. De waterstanden van de rivier moeten ook passen bij wat de bloem fijn vindt. Daarom groeit de Kievitsbloem waarschijnlijk wel langs de IJssel en bijvoorbeeld niet langs de Rijn. Als het zaad zich verspreidt, duurt het maar liefst acht jaar voordat het tot bloei komt! Naast dat zijn specifieke groeimilieu meer en meer verdwijnt, maakt ook dat de Kievitsbloem kwetsbaar.

De Kievitsbloem heeft een bijzondere band met de hommels. Hommels zijn belangrijk voor de bestuiving van de Kievitsbloem. Uit jarenlang onderzoek door ecologen blijkt dat Kievitsbloemen die door hommels zijn bestoven fitter zijn dan andere Kievitsbloemen. De hommel zorgt via een mysterieus mechanisme voor bescherming tegen een schadelijke schimmel die in de bodem van de vochtige uitwaarden leeft. Weer een mooi voorbeeld van een samenwerking in de natuur.